

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szíriesség kóciatok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 24.

Az olasz szabadság.

Olaszország klasszikus földjén, ahol a régi nagy köztársaság bukása után a kereszténység ősi ereje új, igazán szabad köztársaságokat teremtett, az utolsó 30 év óta, mióta a szabadság nevével rútul visszaélve megalkották az Italia Unitát, furcsa virágokat terem a szabadság fája. A szabadság nevében elvették a más vagyont, az egyházi biztosítékot szekularizálták, a kolostorokat feloszlatták, az Istenanya názárethi házának drága kincseit elárverezték, a kegyeletes czélu alapítványokat szentségtörő kézzel lefoglalták. Mindez nem volt elég, az államtönk szélén áll a Menelik hadseregétől gyalázatosan megvert s nyakig deficiztben uszó szerencsétlen ország. Népe pedig éhnyomorral küzd s kenyeret követel.

Néhány év előtt Sziciliában tört ki a kenyérlázadás, melyet csak százezer katona szuronya tudott elfojtani. Egy jó eredménye is volt ugyan: megbuktatta a trigamus Crispi kormányát, de ezért nagyon drága ár volt a buján termő sziget lakóinak nyomora és a lázadásban esettek kiömlött vére

Két hónappal ezelőtt Olaszország felső részén Milanó környékén tört ki a kenyérharcz, még pedig sokkal vehemensebb erővel, mint Sziciliában. Csillapítására megint nem talált más gyógyirt a kormány, mint a katonaság szuronyait és puskáit. Még így is csak napokig tartó utczai harcok után tudott boldogulni.

A lázadásban részt vett a népnek minden rétege különösen a legszegényebb nép, mely azelőtt a kolostorok alamiznájából élt, továbbá az anélkül is elégedetlen s a szocialisták által felizgatott néptömeg, a republikánusok és az egyetemi ifjuság. Ezeket érte leginkább az olasz katonák polgári golyója is.

Rudini kormánya roppant erőfeszítéssel leverte ugyan a lázadást, de érezte, hogy ez pyrrhusi győzelem volt. Még egy ilyen lázadás és vége nemcsak a kormánynak, hanem a nagy nehezen összetákolt olasz királyságnak. A nép elégtelensége oly nagy, hogy a katona-fegyver is csak rövid ideig folythatja el a lázadást.

Gondolt merészet és nagyot. Drákói szigorral rontott neki a sajtónak, mint a melyik szítja az elégtelenséget, az egyetemi ifjuságnak, mely a torlaszokon harczolt a népért, a szocialistáknak, a főizgatóknak és a kath. egyesületeknek, amelyeket azzal gyanúsít a kormány, hogy az olasz királyság ellen lázítják a tagjaikat. Ez utóbbiak ellen oly kiméletlenül támadt a dühében elvakult olasz kormány, hogy nemcsak a politikai és társadalmi, hanem a tisztán ájtatossági egyesületeket is feloszlatta.

De még mindezzel sem elégedett meg. Többet akart, nagyobb mérvű felhatalmazást kért a mult hét végén a parlamenttől.

Rudini miniszterelnök ime ezeket kérte egy héttel ezelőtt a kamarától és a szenátustól:

1. A kormány fölhatalmazást kap az ostromállapot kihirdetésére az illető külön törvény megszavazásáig.

2. A kényszerartózkodásról szóló 1894-iki törvény újra hatályba lép.

3. A kormány külön felhatalmazást kap a sajtóra vonatkozólag.

De ezenkívül beterjeszti a sajtótörvény módosítására vonatkozó törvényjavaslatot, a melynek értelmében a hírlapok megjelenése egész hat hónapig betiltható.

4. A fölözlatott egyesületek ujjaalakítása tilos.

Együttel benyújtja az egyesületekről szóló törvényjavaslatot, melynek értelmében az egyesületek kötelesek bemutatni a rendőrségnek alap-szabályaikat és tagjaik névsorát, oly egyesületek alakítása, a melyek a közrendre veszedelmek, tilos.

5. A közigazgatási választások az 1899. évig elhalasztatnak.

6. A kormány fölhatalmazást kap, hogy azokat a katonai személyeket, a kik a vasutaknál, a postánál és távírdánál vannak szolgálatban, állomásukon való meghagyásuk mellett fegyverbe szólítsa.

7. Végre előterjeszti a közoktatási törvény módosítására vonatkozó törvényjavaslatot, a mely az iskolai intézményeket szigorúbb felelősségnek veti alá.

Ime ilyen gyönyörűségecs virágokat termett Olaszország klasszikus földjén a szabadság fája!

A Rudini-kormány ugyan belebukott ebbe a nagy szabadságba s az olasz kormányválság még ma sincs megoldva, de az új kormány is bajosan lesz »szabad-elvűbb« elődjénél s így az eltemetett olasz szabadság aligha fog egyhamar feltámadást érni.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

MESE.

Irtá: MENDELÉNYI BÉLA.

Ott kezdődik a mese, ahol a többi.

Egyszer volt egy kis leány. Szőke hajú, fekete szemű baba. Hajlós nád a termete, lilium a két keze. Finom, nagyon finom és törékeny baba volt.

Nem is lehet azt elmondani, hogy hát a szive, meg a lelke micsoda finom, micsoda érzékeny volt.

Csak annyi bizonyos, hogy nem erre a világra való, édes baba volt az én mesebeli babám.

Az édes, szerető anya puha keblén nőtt fel; sejtelve sem volt arról, hogy minő durva konturjai vannak az életnek. Nem látott egyebet, csak gyöngéd, finom lelkű, szerető szívű barátokat és jóismerőket maga körül.

Aztán hát felnőtt. A csipetnyi édes babából hajadon lett.

És a hajadon, aki piczi kora óta megszokta, hogy saját szemével csakis ideális színben nézze az életet, aki úgy találta eddig, hogy rossz igazán nincs is, csak jó az életben, — mondom a hajadon nagy lépésre szánta el magát.

Mert megkapta őt a vágy, az a csodálatos vágy, a min uralkodni talán nem is lehet; a vágy, a mely vonzotta őt a szinpadra, ebbe a

furcsa világba, a hol a festett feslettség mellett a legtisztább ambíció és a legnemesebb rajongás olyan szépen megférnek

Mert megkábította őt az erős sejtetem, hogy ő is tud majd azon a csodálatos hangszerezen játszani, a mit a publikum közös szívének hívnak és majd ő is megéri átérzegeti azt a gyönyörűséget, amelylyel világra szóló lángelmék legnagyobb alkotásait eleven valóságra válthatja önmagában ott, a deszkákon.

Mert a mit eddig a szinpadon látott, azokat a nagy tehetségeket és a mit a nézőtérén látott, az őszinte, meleg lelkesedést, hát ez mind, de mind meghódította és csak arra való volt, hogy a szívében egyre erősülő hangot, a benső hivatás őszítőkélését mindennek fölött urrá tegye.

Megkezdte hát az első lépéssel. Azzal, hogy édes anyjának bevallotta azt, a mi szíve mélyén, meggyőződésképpen érzett: a hivatást és a hajlamot.

Minden anya megrémül először az ilyen közlésektől. Megborzad attól a gondolattól, hogy szinpadra engedje féltett kincsét, a rajongva szeretett leányát.

Minden anya megkísérti ilyenkor, hogy a legerősebb fegyverrel, az asszonyi rábeszéléssel győzedelmeskedjék a gyermek rajongása felett.

Am a rémület, a borzalom, a józan megfontolás csak másodrendű valami a leghatalmasabb érzés, az anyai szeretet mellett.

Legyen akár mint is, végre mégis csak ez győz.

És mikor a baba görcsös zokogásra fakadt, mikor kimondta, hogy belehal, ha távol tartják őt a szinpadtól, mikor a rajongás ekstázisában öngyilkosságot emlegetett, — hát a szerető anya szíve megdobbant.

Csittitani kezdte a síró babát, hogy így, meg amugy, hogy hát még nem mondott határozott nem-et, sem igent, majd csak meggondolja a dolgot.

És a meggondolás vége mégis csak az lett, hogy egy szép napon felkerekedtek és elmentek egy torzonborz hajú, lármás hangu, goromba bácsihoz.

A nagy ember mordul rámeredt a sápadt babára és mig a mama nagy röstelkedések között elmondta, hogy a baba mindenáron színésznő akar lenni, akármennyit is beszélt neki, akármint is igyekezett kiverni ezeket a bolondos dolgokat a baba fejéből, — a haragos képtű bácsi emberevő pillantásokkal mustrálta a remegő, vézna babát. Aztán felhuzva szemöldökeit, rákiáltott:

— Hm, színésznő akarna lenni, mi?

— Igenis, uram, — rebegte alig hallhatóan a baba.

— No, nem valami, hm!

A harapós emberevő megvetőleg nézte végig a sírásra fordult babát.

— De kérem, kedves tanár ur, nem is hiszi, hogy milyen szépen szaval, — próbálkozik újból a mama.

— Szaval? Hm. Hát mit szaval, mi?

A baba szörnyu zavarba jut. A mély meg-

Felebbezés a temetői szabályrendelet ellen.

Ismeretes olvasóink előtt az a módosítás, melyet a tanács tett a temetői szabályrendeleten a 2 §. beszúrása által.

Ez a §. egyszerűen konfiskálni akarja a felekezetek ama jogát, hogy maguk számára temetőket rendezhessenek be. Erősen hisszük, hogy a tanácsnak ez a jó szándéka csütörtököt mond, mert a tételes törvényre való hivatkozással a város három plebánosa és a törvényhatóságnak 9 bizottsági tagja fellebbezést nyújtott be a belügyminiszterhez, melyben, különösen az 1895. XLIII. törv. cikkben a felekezettek számára biztosított jog megvédését és a tételes törvényekbe ütköző halva született 2. §. törlését kéri.

Mit is akart a tanács ezzel a §-sal? Kényszeríteni a Körözs balparti lakosságot, hogy halottait az egyetlen Rulikovszky temetőbe szállítsa, mely központinak lett elkeresztelve. Velenyéről, vagy a külvárosról ez 5 kilométernyi út. Órákig tartó tehát, akár esik, akár fúj, vagy fagy. Azoknak a szegény embereknek, kiknek nem telik kocsi, ki a hóalj alatt cipelte ki idáig apró halottját a közel fekvő temetőbe, mert gyászokcsit kell fogadni ez utazáshoz, s menni rossz ruhában, apró gyerekeivel, kiket nincs kire bízni otthon órákig tartó útra a »központi« temetőbe és onnan megint vissza. Ha erős járvány üti fel a fejét, akkor majd valóságos vetést csinál a város belterületén óra számára huzelt halott, ragályvetést, mely így biztosan ki kel.

Hogy így legalább fél napot és fél nap-számot is veszít a szegény temetőző, az persze mellékes, fődolog, hogy egy temető legyen, melynek a szélében adnak egy darabot a felekezetteknek is, ha nagyon okvetetlenkednek, de konkurrens temetőt, melybe rövid idő alatt s ingyen sirba temetkezhetnének a felekezeti disziplina szerint, azt nem engedheti a tanács.

Azt hisszük, majd a miniszter észre veszi azt, amit a tanács nem látott, a törvényt, a közegészségügyi követelményeket és a méltányosságot.

A fellebbezést *Palotay* László kanonok, *Hoványi* Géza, dr. *Hoványi* Gyula, *Andrényi* Lajos, *Kugler* Albert, *Szmelka* György, *Jablonszky* Emil, *Andriska* Károly, *Milibák* József törvényhatósági bizottsági tagok, továbbá a három nagyvárad r. kath. plébános: *Dencs* János tb. kanonok, *Gábríely* Lajos és dr. *Vucskics* Gyula irták alá.

Ezenkívül egy másik fellebbezés is érkezett be a szabályrendelet ellen, a melyet a gör. keleti egyház sérelme miatt nyújtott be *Balogh* Döme törvényhatósági tag. Fellebbezésének sulypontja oda irányul, hogy a gör. keleti temetőben még van elég üres terület s ezért azt hagyják meg továbbra is a gör. keleti egyház gondozása és használatában.

A «Pester Lloyd» az autonomiáról.

A *Pester Lloyd* tegnapi számában igen figyelemre méltó cikk jelent meg az autonomiai kilenczes bizottság alabórumáról, mely úgy látszik *Falk* Miksa tollából ered, de mindenestre a kormány álláspontját jelzi. E szerint a kormány elég kedvezően fogadja az eddigi munkálatok irányát és kilátásba helyezi, hogy ha a kongresszus ebben az irányban halad, nem lesz eredménytelen a fáradozása.

Nem vagyunk olyan szerencsések mint a »Pester Lloyd«, hogy részletesen ismerhetők a bizottság munkálatait s így nem szólhatunk érdemlegesen hozzá. Az a körülmény hogy a kormány megvan elégedve vele, annak a jele, hogy nem sokat kér a kongresszus a kormánytól. Nagy kérdés, bármily kevés legyen is az, amit ez uton a katolikusok kaphatnak, vajjon többet ér-e a — semminél?! A jövő adja meg reá a feleletet.

A »Pester Lloyd« cikkének érdemleges részét a következőkben adjuk:

»Anélkül, hogy indiskréciót ne követnénk el, nem szólhatunk a bizottság határozatairól részletesen.

Am az indiskréció nem tart vissza attól, hogy ne nyilatkozzunk; mert hiszen a hallgatással többet árthatnánk, mint használnánk a jó ügynek; ez pedig semmiképpen sem szándékunk.

És mikor elhal az utolsó szó az ajkán és a kis baba ott áll piruló arccal és ragyogó szemekkel, hát csodálatos dolog történik; a nagy mord arcu bácsi felugrik, odalép hozzá és — homlokon csókolja, azután így szól:

— Bravó, gyermekem! Remélem, hogy tanítványom lesz.

És a mama könnyeit törli, a baba meg sugárzik a boldogságtól.

A koczka ezzel el volt vetve.

Röviden ítélt a hirtelen összehívott családi tanács is. Hogy így, meg úgy, — de ha az a — gorombaságáról híres — rideg nagy művész ily hízogón nyilatkozott, akkor természetesen kár lenne a kicsikét lebeszélni a szinipályáról.

Következett azután a néhány évi iskola, a fényes sikerű vizsga, a tökéletes boldogság kora.

A baba remekül haladt.

A nagy mester roppant szívélyesen vett tőle búcsút, tőle, a legjobb tanítványától és csak annyit mondott:

— Gyermekem, önre nagy jövő vár; csak egytől övakodjék: a piaci publikum tapsaitól! Szegény baba! tudta is ő még ekkor, hogy mit jelentenek ezek a szavak.

Boldog volt, tökéletesen boldog, mikor megkapta az első szerződést.

Csütri vidéki városkában, szörnyen jószívű publikum előtt és sok jó ismerős biztató tapsai között történt meg az első föllépés.

Csokor is került, nem is egy, de több.

Azután is, az első szinpadai siker hogy lezajlott, sokszor ment haza a baba boldogan és azon tudatban, hogy ime a csöppnyi szin-

Kijelentjük hát első sorban azt, hogy azon körülmények, azon *bölcs mérséklet*, a mely az autonomiai testületeknél megnyilvánult s a melyet részletesen méltattunk is, a bizottság határozataiban is *örvendetes módon megnyilatkozik*. Így hatnak azután majd oda, hogy — a korona és kormány jogainak megóvása mellett — az egész katolikus Magyarországnak és főleg ezeknek befolyást biztosítson azon ügyekbe, a melyek az autonomia körébe tartoznak. Főlegesen lenne azt ismételt hangsúlyozni, hogy a kormány kész és örömmel kész a katolikus országos autonomia megvalósítására.

Wlassics miniszter kifejezést is adott ennek a parlamentben, hangsúlyozta ezt a kongresszus elé terjesztett memorandumában, — legutóbb pedig a nem — katolikus lelkészek jóvedelmének növeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalásakor, mely körülmény mutatja, hogy mily komolyan és határozottan akarja a kormány a katolikus autonomia megvalósítását.

Nincs kétségünk az iránt, hogy a kilenczes bizottság tagjai a kormány jogos, méltányos és a törvényen alapuló álláspontjával a legnagyobb mértékben számolnak. Remélhetőleg lesz majd alkalma a koronának és kormányoknak arra nézve, hogy véleményét ideje korán nyilváníthassa a bizottság határozatait illetően, a bizottság pedig nem fog késni, hogy ezen melegeben hasznára fordítsa e fontos tényezőktől eredő nyilatkozatot.

Hiszen tudják azt nagyon jól a tagok, hogy az autonomia csakis a beválasztottak tökéletes beleegyezésével jöhet létre és hogy az adott kedvezmények, melyeket a korona és a kormány felajánlott oly természetűek, hogy a mily készséges adakozók ebben az esetben a korona és a kormány, szint oly kétséges elfogadónak kell lenni a katolikusoknak is; mert hiszen sem illő; sem okos dolog nem volna, ha a felajánlott keveset visszautasítanók, csupán azért, mert többet vártak s e több elnyerése még nem elérhető. — Amint mi a bizottság határozatait ismerjük, azok azon az — egy néhány egyén által megalkotott — memorandumon alapulnak, a melynek szerkesztői, sine ira et studio, egyforma szeretettel vallásuk és hazájuk iránt, viszik előre a memorandum kérdését. Már a múlt évben rajta voltunk, hogy legalább kivonatossan ismertessük ezen — nem a nagy nyilvánosság elé szánt — emlékiratot, azon megjegyzéssel, hogy az ott kifejezésre jutott eszmék és gondolatok valóban arra hivatják, hogy alapul szolgáljanak a katolikus autonomia megalkotásához. és olyanok, a melyek minden érdekeltet méltán kielégíthet-

vetéssel odadobott kérdés tökéletesen elrémiti. Csak nagy erőmegfeszítéssel szegepi, siró hangon, hogy:

— A-a-Sim-on Judit-o-o-t!

— Mi? Simon Judit? Nos, halljuk hát!

A nagy embernek nem látszik egyéb az arczán, mint erős kétség, szinte oda van írva: No, ez mindjárt belesül.

A mama elfojtott lélekzettel néz a krétafehér babára, aki ott áll a szoba közepén, szörnyű lelki szorongások közepette.

Azután beszélni kezd.

Hangja el-elesuklik, szinte siketen hangzik a szörnyű izgatottságtól.

A világról sem merne reátekinteni a harapós képű bácsira, aki szörnyen dühös arccal ott ül a nagy karos székben és oldalt nézegeti a babát.

Egyszerre csak hangba kap a baba. Csodálatos bátorság száll beléje és tökéletesen megfedlekzik a zord bácsiról.

A hatalmas mondások szinte magukkal ragadták őt; hangja színes lesz, meleg és erőteljes; vibrál benne a komoly tónus és — néhány kézmozdulatot is megkoczkáztat. Szemében pedig ott ragyog a lélek, az erős érzés és a hatalmas szenvedély tüze.

És míg a mama megdöbbenve nézi, hogy hova ragadja a szenvedély a gyöngye babát, — addig a nagy ember arca lassanként átalakul. Eltűnik róla a közönyös rideg máz és odalopja magát valami önkénytelen derű és jóleső melegség.

A baba pedig mindjobban nekilendül. Nagy dolgokat mer megkoczkáztatni, mert hiszen már tökéletesen egyedül van, azzal, aki helyett beszél.

ház publikuma megértette őt; az ő komoly, nagy érzéssel és finom pszichológiával megrajzolt szerepeit mégis csak méltányolni tudják.

A szobája fala lassanként megtelt a korszoruk szallagjaival. És mikor a büszke, boldog baba körültekintett pirinyó szobájában, mindig így szólott édes anyjához:

— Ugy-e, mama, igazam volt, hivatásból léptem erre az édes, szép pályára.

A mama ilyenkor nem szólt semmit, csak némán ölelte keblére az ő egyetlen aranyos babáját.

Hiszen ő mást is látott, nemcsak csupa szépet és csupa édest, mint a hogy a baba látta.

Látta az intrikát, az áskálódást és a melóztetést is. De őrizkedett attól, hogy a törékeny lelkű babának tudtára adja ezt. Ezer szerencse, hogy a jó publikum nem állt a kötélnél és továbbra is kedvenczét látta a csütri kis színésznőben, az édes, gyöngye babában.

Azonban hát semmi sem tart örökké.

Véget ért a szini-szezon a csepp kis városkában. A fényes búcsúfellépés után, amelynek alkalmával ezüst babérkoszorúval lepték meg az édes babát, a baba búcsút mondott a társulatnak. Nagyobb városba, nagyobb társulathoz és nagyobb gázsira hívták.

Ment is; boldogan és abban a hitben, hogy most már az emelkedés útjára lépett. Arra az útra, amelyen csak felfelé van haladás.

És milyen rettenetesen csalódott.

Arról persze sejtelve sem volt, hogy ebben a városban másképp van sok minden, de nagyon sok minden, mint másutt.

Honnan tudta volna azt a szegény, naiv

nek. Bizonyára lesz még bőven alkalmunk, hogy erre visszatérjünk és megvilágítsuk azokat a különbségeket, amelyek az emlékirat egyes tételei és a sokszor nyilvánított óhajban kifejezett határozatok közt még mindig fennforognak. Mindenesre kitűnik azonban az a tény, hogy a memorandum lefontosabb vezérelve az első kongresszus valósíthatatlan határozataival szemben győzelemre jutottak, valamint az is, hogy az intranszigensek a katolikusok táborában elvesztették lábuk alól a talajt és hogy a felsőbbség azon óhajta, hogy a korona és a kormány a katolikus Magyarországgal végre megállapodjék az autonómia megteremtése iránt, még pedig azon kívánalmak szerint, amelyek az egyház és az állam álláspontja egyaránt kiköt, — végre teljességbe ment. Ezen előjelek mellett veszik kezdetüket a katolikus országos autonómia tárgyában folytatandó tanácskozások ez év szeptember hava 12-én. Ha az eddigi vezérelvek továbbra is irányadók lesznek, akkor bizalommal remélhetjük, hogy a második katolikus kongresszus munkálkodása gyümölcsöző lesz.

A háború.

Messze Manillában a Filippini szigetek fővárosában az összeszorított spanyolsereg várja a segítséget. San Jago de Cubában szörnyen nehézre fordultak a viszonyok, az erődítések szét rongálva, a parton a folyton szaporodó ellenséges csapatok — itt is várják a segítséget. Havannánál meg kezdték megint a blokádot, néha lövöldözni is kezd az ellenség, itt is várják a segítséget s mind a mellett a tegnapi távirati jelentés szerint a Spanyol hajóraj Cadixba vissza érkezett. Segítség tehát nincsen, a béke kilátása sem kecsegteti az anyaországot, hát legalább parlamenti taktikázással ütök el otthon a dolgot.

A háboru képe a régi: az amerikai nyomul előre, a spanyol szorul vissza. Sürgönyeink a következőket jelentik:

Budapest, jun. 24. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: A senatus vita nélkül elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely szerint Kuba adósága pesetákban fizetendő.

baba, hogy itt nem a publikum az, amelynek jó szívében bízni lehet, akinek a méltánylására támaszkodni lehet, — szóval nem azok az irányadók, akiknek minden jóra való színész és színésznő játszik, — hanem itt egy klikk az irányadó, — aki üzletet csinál befolyásából, akivel meglehet ugyan alkudni, bizonyos per centekre, de akitől rettegnie kell minden a színpadon szereplő szerencsétlen teremtésnek. Ugyan honnán sejtette volna ezt a baba, aki tiszta szívével, becsületességgel és rajongó lelkesedésével jutott odáig, ahol most volt?

Nos a klikk kimondta, hogy a baba elejtendő és meg is cselekedte azt, a mit kimondott. Mert hát a klikknek nagy hatalma volt elevenek és holtak fölött és — dicséretre legyen mondva — egyesek kivételével ki is mutatta hatalmát.

És míg a nagy publikum bizalmatlanul fogadta a babát, mert hiszen semmiféle felfangos reklámmal nem töltötték meg előtte a dobot, addig a klikknek volt gondja reá, hogy ébren tartsa ezt az ellenszenves hangulatot és lehetetlenné tegye a szegény kis babát.

Igy történt azután, hogy a baba alig hallott abból, amiben másutt oly sok része volt — a tapsból. És így történt, hogy a szegény baba majd minden fellépte után remegő szívvel ment haza, csipet szobájába, ahol szomorúan ligtek-lógtak a koszoruk szallagjai, a megérdemelt méltányolás néhai igaz tanui.

Roppant szorgalommal tanult, mert úgy érezte, hogy fogytán, vagy híján van a művészi tudásnak. Iszonyu napokat élt át, mikor egy-egy 6—7 soros szerepet kapott.

Budapest, jun. 24. Saját tud. táv.) Manterola tengernagytól Havannából érkezett távirat megerősíti az előbbi jelentéseket és hozzá teszi, hogy az amerikaiak tegnap reggeli 7 órától délelőtti 11 óráig lövöldöztek a Morro erődre és egyéb erődítésekre. Az ütegek védelmezik a santiagoói öböl bejáratát.

Budapest, jun. 24. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: Az »Ewening World« közöl egy washingtoni táviratot, amely szerint azt hiszik, hogy jelenleg nagy ütközet folyik, Schaffer tábornok hadserege és a spanyolok között. A kábelösszeköttetés Guantanamoval megszakadt. Az onnan érkezett utolsó jelentés azt mondta, hogy minden pillanatban várják, hogy a csatározásból nagy csata fejlődik ki.

Budapest, június 24. (Saját tud. táv.) News-Port-Newsből távirják: A Santiagoba rendelt »Yale« segéd-czirkálóját tegnap este 6 órakor csapatokkal elindult.

Budapest, június 24. (Saját tud. táv.) Washingtonból jelentik: Cassini gróf újonnan kinevezett orosz nagykövet ma nyújtotta át Mac Kinley elnöknek megbízó levelét. Day külügyminiszter mutatta be a nagykövetet az elnöknek. A nagykövet beszédében hangsúlyozta azt a tiszteletet és változatlan barátságot, amely a két kormányt és nemzetet hosszú idő óta összefűzi, anélkül, hogy a legkisebb felleg is mutatkozott volna, amely megzavarhatta volna az előrelátó politikai bölcseségre és elvitázhatatlan rokonszenvre alapított viszonyt. Mac Kinley elnök meleg szavakkal üdvözölte Cassini grófot, kifejezte azt a reményét, hogy a szíves tisztelet és barátság Oroszország és az Egyesült-Államok között, amely oly szilárd alapon nyugszik, szilárdan fenmarad és kérte a nagykövetet, hogy az ő és az amerikai népnek a császárnak és birodalmának boldogságára és jólétére irányuló szerencsekívánatait tolmácsolja a csár előtt.

Semmiképpen sem értette ugyan, hogy miért buktatják el őt legjobb igyekezete közepette; mert hiszen csak annyit hallott, hogy míg egy helyen tapsolni kezdett a jó publikum, más helyen püsszogni kezdtek.

Sőt meg kellett érnie azt is, hogy kiálták róla leplezetlenül, hogy kár volt a színi pályára lépnie, mert abszolút nincs tehetsége.

Szegény baba! Ugy érezte, mintha kalapáccsal ütötték volna főbe.

Megrendült benne az önbizalom, veszendőnek indult a hit s megülte gyöngye törékeny szívét a sötét kétségbeesés.

Ez volt hát az első csalódás; elég keserű és elég kínos ahhoz, hogy összetörje.

És mikor zokogva odaborult édesanyja keblére, mérhétetlen keserűségében csak ennyit mondott:

— Elbuktattak, megöltek!

Hiába volt a vigasztaló, a becézgető biztatás, az anyának szerető szava.

A szegény baba előtt sötétbe borult az egész világ s nem látott maga körül egyebet csak a rombadőlt ábrándjait, letiport ambícióját és a kínzó kétségbeesést.

Mert nem jutott eszébe a nagy mester intő, bucsu-szava a piaci közönségről, pedig ebben sok igazság és vigasztaló gondolat rejlik ám.

Azzal végzem a mesét, a mint szokás. Eddig van, vége van, igaz volt, meg nem is. Csak annyit teszek még hozzá, hogy kár volt pedig a babának kétségbeesnie, — miután lesz még az rosszabbul is és lehet — jobban is.

Budapest, jun. 25. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A szenátus tegnapi ülésén Fernando Gonzales beszédét mondott, melyben kijelentette, hogy nem mint pártember, hanem tisztán mint spanyol akar beszélni. Meg kell mondani az országnak az igazságot. Egy népet csak akkor ver az Isten ostora, ha az egész nép hibában leledzik; holott a spanyol nép mentségére hibátlanságát szeretik felhozni. Ép ellenkezőleg, meg kell mondani a népnek, hogy a felelősség azért, ami most történik, az egész országot, az egész népet, a pártokat és a kormányt egyaránt terheli. Egy szenátor közbekialtására Gonzales emelt hangon kijelenti, hogy még sok igazságot kell megmondania. Spanyolországban sohasem volt fogalmuk arról, hogy mi az a gyarmatpolitika. Éles hangon elítéli a konzervatívokat. Canovas azt hitte, hogy Kubában csak a fegyverek hatalmával lehet uralkodni, pedig ott széleskörű reorganizációra volt szükség. A harcias politika, valamint Wayer politikája kudarcot vallott. Az autonómiának sem volt hatása, mert későn adták meg. De ennek mégis meglesz az a jó oldala, hogy Spanyolország emelt fővel vonulhat ki Amerikából.

Egy szenátor közbekialt: Jobb lett volna, ha sohasem adták volna meg az autonómiát!

Gonzales: Ez különös felfogás! Előbb harcias politikát üztetek, azután kényszerűségből az autonómiához folyamodtatok, most pedig megtagadjátok azt. Kijelenti, hogy ő a béke barátja és hogy minden a béke mellett szól. Dicséri Martinez Campos tábornagy politikáját, elítéli a Polaviéját és a Weyerét és azt mondja, hogy a dolgok azóta fordultak rosszabbra, mikor Wayer vette át a főparancsnokságot. A cortex bejárása előtt meg kell mondani, hogy mi fog történni.

Erré az ülést megszakították.

Az elnökség tanácskozása után folytatták az ülést, a mely éjjeli 12 óráig tartott.

Navarroy Rodrigo megrótta Gonzales beszédét és azt mondta, hogy Gonzales beállott az Egyesült Államok szószólójának a latin faj ellenében. A kubaiak, a kik arra törekednek, hogy Kubát az Egyesült Államok anektálják, tisztára bolondok. A latin faj érdekeinek közönsége szükséges dolog. Ha Európa elhagyna bennünket és legyőzetnénk, dicsőséggel győzetnénk le. A józan ész és az igazság mellettünk van. Ha Európa magunkra hagy, megbecstelelni fog az utókor szeméi előtt állani, míg Spanyolországot tisztelettel fogja a történelem emlegetni, mert pénz és véráldozatokat hozott, hogy felfedezze Amerikát, amely most hálátlansággal fizet.

Tetuan herczeg alkalmatlannak mondja Gonzales beszédét és azt állítja, hogy Wayer tábornok az ellene szórt rágalmak daczára igazi sikerekkel dicsekedhetik a lázadás ellenében.

Romero Giron gyarmatügyi miniszter kifejti, hogy a háboru Kuba nagy távolsága és nagy kiterjedése miatt igen nehéz. A miniszter élesen elítéli az amerikaiak eljárását, a kik a humanitás örve alatt perfid módon hatalmukba akarják keríteni Kubát. Spanyolország sohasem fogja bevonni lobogóját az ellenség előtt.

Beranger tengernagy védelmébe veszi a haditengerészetet a vádak ellenében, a melyekkel illették. Az egész világ csodálja a spanyol tengerészet vitézségét.

Azcarraga tábornok a kubai hadsereget veszi védelmébe és kifejezi azt a meggyőződését, hogy a hadsereg vitézül fog harcolni az amerikaiak ellen. Méltatja Wayer eljárását, a kinek tekintélye ellen csak Spanyolország ellenségei intéztek támadást.

Martinez Campos tábornagy azt mondja, hogy gyalázat lett volna Spanyolországra nézve, ha elhagyta volna Kubát, a hol az önkénteseket nem számítva, 160.000 ember áll készen, hogy visszaverje az ellenség betörését. Azt kívánja, hogy a kormány maradjon meg helyén, mert távozása a mai viszonyok közt kötelességszegés lenne. De ha a konzervatívok hivatnának kormányra és vonakodnának azt átvenni, akkor kész ő átvenni a kormányt Spanyolország méltóságának megóvására.

Buttler tengernagy dicsérettel adózik a hajóhadnak.

Vermejo tergenagy kijelenti, hogy a cavi-tei harcban egyetlenegy spanyol hajó sem vonta be a lobogót.

Gonzales a szónokok fejtegetéseire válaszolva azt mondja, hogy elérkezett a vezeklés ideje. Az igazságnak utat kell törnie. Azokból a vádakból, amelyeket Canovaz ellen emelt, egyetlen egyet sem von vissza.

Erre az ülést bezárták.

Egy a sok közül.

Egy fiatal csupaszképző ember ült tegnap a vádlottak padján. A szerencsétlen ember egyike azoknak, a kik abból élnek, hogy szerencsétlen falusi embereket becsapnak, elvállalják peres ügyeiket és végül kifosztják őket.

Az ilyen fajta embereknek pervitele legalább is tízszer többbe kerül, mintha ügyvéd végeznék s eredménye sincs soha sem, mert nem is lehet, hiszen az ilyen fajta embereknek nincs képesítésük arra, hogy pert vigyenek.

Égervári János a neve, a ki foglalkozásra nézve betétszerkesztési díjnak Berettyó-Ujfaluban. A fiatal ember azonban a napidíjasság mellett mellékfoglalkozásra nézve »zug fiskális« volt, azokat az embereket pumpolta, a kik valami peres ügyben a betétszerkesztési hivatalban megfordultak.

Tegnap két bűncselekménnyel volt vádolva. Az egyik becsapott ember Lolyom Ambrus nevű földművelő, akinek valami telekkönyvi ügye volt, aminek a keresztülvitelét megígérte a vádlott, de természetesen mit sem tett. A keresztülvitelért munkadíjat nem kért, hanem csak százalék meg helyegköltiségeket, amelyek fejében azután több mint 200 forintot kicsikart a szerencsétlen embertől, aki a legnagyobb nélkülözések között szerezte meg a kért pénzt. Égervári annyira ment, hogy végzéseket is hamisított s ezekkel is félrevezette az irni nem tudó embereket.

A másik csalást Bokor Gáborné kárára követte el hasonló módon.

A károsok mikor látták azt, hogy az ügyök semmiképpen sem nyer befejezést, feljelentést tettek a díjok ellen, a kit le is tartóztattak s bekísértek Váradra az ügyészséghez.

A tárgyalás során a vádlott mindent beismert s arra hivatkozott, hogy a csalást azért követte el mert nyomorba volt, s azt állította, hogy a végzéseket ő csak mintáknak használta.

A királyi ügyész dr. Popp Aurél a vádlottat közokirathamisításban és csalásban kérte bűnsnek kimondani, míg a védő dr. Várad Zsigmond csak a csalást látta bebizonyítva azonban mivel a panaszosok a végtárgyalás során a panaszukat vissza vonták, a vádlott teljes felmentését kérte.

A vádlott tartotta a védő beszéde után egy védő beszédet, a melyben könnyek között kérte a bíróságot, hogy könyörüljenek rajta, mert ő a pénzt a károsnak visszafizeti s azt állította, hogy a felesége és három gyermeke éhezett s hogy ezért követte el tettét.

A törvényszék a vádlottat a közokirat hamisítás vádja alól felmentette, míg a csalásban bűnsnek mondta ki s ezért két és fél évi börtönre ítélte.

Az ítéletet úgy a vádlott mint az ügyész megfélebbizte.

Előfizetési felhívás!

Nem egy-két esetben történt már, de különösen a Zola féle hecczcek idején tünt ki, hogy mily óriási része a sajtónak szolgál érdek csoportokat. Eme hecczcek idejében minden honi tárgy értéktelenné vált s nap nap mellett olyan átkozódás és elkeseredés rít le a lapok hasábjairól, mintha alkotmányunknak esett volna ki az alapja. Pedig csak arról volt szó, hogy messze idegenben, három birói fórum egybehangzó ítélete folytán elmarasztaltak egy bűnöst, ami kellemetlen egy hatalmas érdekcsoportnak.

Kevés lap mert akkor elfogulatlanul szólani és emancipálni magát a hecczektől, mert kevés a független lap.

A *Tiszántul* ezen időben is, vagy bármely heccz idején megtartotta objektív álláspontját, mert független pártok és klikkekől s mindig nagy súlyt fektetett arra, hogy barát vagy ellenségről egyaránt szenvedély nélkül, — őszintén írjon.

Természetes, hogy egy független lap sok nehézségekkel küzd, mert pártok, klikkek nem támogatják, de lehetetlen, hogy tért ne foglaljon.

A *Tiszántul* IV. évfolyamát futja most s ez idő alatt képes volt régebbi lapokkal versenyt tartani, az olvasók táborát maga köré csoportosítani és folyton több tért hódítani az által, hogy adott programját teljesen beváltja.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tüke tulajkapásai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szocial-demokrácia jogtalan követelése ellen — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kímélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld, a vidék eseményeiről idejében, hiven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányu szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi.

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetők méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Bizalommal lépünk azért az új évnegyed elé s kérjük olvasóink és előfizetőink szíves pártfogását.

Előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyedévre 2 forint.	Negyedévre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint.	Negyedévre 3 forint.
---------------------	----------------------

A „TISZANTUL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda járítani akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve címüket a kiadóhivattal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Junius 25. A »Nagyvárad Vadásztársaság« közgyűlése d. u. 5 órakor a »Gazdasági és Iparbank«-ban.

* A debreczeni katolikus gimnázium.

A kegyesrendi atyák debreczeni algimnáziumának kiegészítése felett folytatott tárgyalások, különösen a rend főnökének nemrég történt elhalálása miatt, még eddig nem fejeződtek be. Ámde azért csaknem egészen bizonyosnak tekinthető, hogy még az új tanév megnyitásáig végleg eldőlt e gimnázium kiegészítésének kérdése. A terveket és költségvetést már régebben kidolgozta a nagyvárad latinisertartású püspökség uradalmi mérnöke Peiser Károly s azok felsőbb jóváhagyást is nyertek. Maga a főgimnázium palotája, mely a régi gimnázium udvarának keleti részén épül, 140 ezer frtba kerül s egyike lesz Debreczen legszebb középületeinek. Új rendház, költségek hiánya miatt, ezuttal nem épül, hanem egyelőre az öreg rendházat bővítik ki.

* **Ülések a városházán.** A városház építésének kérdése ismét napirendre került. Naprónapra súlyosabban nehezedik a városi közigazgatásra és a közönségre a mai állapot, mikor az egyes ügyosztályok szétszórva vannak a város különböző pontjain. A városházépítése tárgyában a polgármester elnöklete alatt junius 27-én délután 3 órakor egy vegyes bizottság fog tanácskozni s arra a színház-terv készítője ifj. Rimánóczy Kálmánt is meghívták. — A központi választmány pedig junius hó 28-án délután 4 órakor ülésez s ez alkalommal állítják össze az 1899 évi választók névjegyzékét.

* **Felvétel a papnövédek közé és a Szent József intézetbe.** A nagyvárad i. sz. papnövédelmébe leendő felvétele a nagyvárad egyházmegyei hatóság közzétette a pályázatot. A felvételnél óhajtok keresztlevéllel és utolsó, legalább a gimnázium VI. osztályának sikeres végzéséről szóló bizonyítvánnyal ellátott kérvényeiket legkésőbb július hó 1-ig az egyházmegyei hivatalhoz nyújtásuk be. A felvételi vizsgálat július 2-án lesz. — A nagyvárad Szt. József intézet alapítványi helyeire a pályázati határidő július 15-re van kitűzve. Ezen napig a kérvények keresztlevéllel, iskolai, szegénységi, orvosi és védhimlő oltási, illetőleg újraoltási bizonyítványokkal, valamint a képesítést igazoló egyéb okmányokkal felszerelve az egyházmegyei hivatalhoz adandók be.

* **25 éves találkozó.** Említettük már, hogy azok, akik ezelőtt 25 évvel tették le a főgimnáziumban az érettségi vizsgálatot, ma, szombaton találkozóra gyűlnek össze Nagyváradon. Reggel 8 órakor a gimnázium épületében találkoznak s aztán a premontrai rend templomában Te Deumot hallgatnak. A délelőtti folyamán még életben levő tanáraikkal együtt lefénnyképeztetik magukat. A déli lakomát újabb megállapodás szerint nem a Félix-fürdőben, hanem a Rhédey-kertben levő »Sport pavillonban« tartják meg.

* **Ösztöndíjadományozás.** Dr. *Bulyovszky* József polgármester tegnap intézkedett a Brüll- és Sonnenfeld-féle alapítványok kamatainak ügyébe. A Brüll-féle alapítvány kamatait 86—86 frtot mint ösztöndíjat *Személyi* Kálmán V. oszt. gimnaziumi és *Singer* Zoltán IV. oszt. reáliskolai tanulónak; — a Sonnenfeld-féle alapítvány 21 frt kamatát pedig *Schwartz* Sándor V. oszt. reáltanulónak adományozta a polgármester.

* **Hogy látogatják a szakbizottsági üléseket?** Már számtalanszor volt panasz a miatt, hogy a városi közgyűléseken a törvényhatósági bizottsági tagok egyszeri olvasás után nem ismerik kellőleg az ügyeket. Ez okból igen fontos, hogy a különösebb kérdéseket az egyes, illetékes szakosztályok hányják-vessék meg a

dolgot s így szakzszerű véleménnyel ellátva kerüljön a közgyűlés elé. Azt látjuk azonban, hogy az egyes szakbizottságok tagjai nem nagy lelkiismeretet csinálnak abból, hogy a bizottsági üléseken megjelenjenek. Csak legutóbb is a központi választmány ülését nem tarthatták meg, mert egyetlen tagja sem jelent meg az ülésre. A jogügyi szakbizottságnak nem egy ülésén alig van jelen egy két tag; legutóbb is az elnök, előadó és egy tag vett részt az ülésen. És így van ez még más szakbizottságoknál is. Valami uton-módon a jövőre nézve segíteni kellene ezeken az állapotokon, mert így nincs meg az a súlya a szakvéleményeknek, a milyent okvetlen elvárhatnánk.

* **Gör. kath. plébánia Debreczenben.** Debreczen város közgyűlése a munkácsi püspök kérelme folytán egyszer már hajlandónak nyilatkozott arra, hogy templom helyet adjon a szervezkedő g. kath. gyülekezetnek; de kikötötte, hogy ebben a templomban az isteni tisztelet nyelve magyar legyen és a templom hely adása pátronatusi köteleességeket ne vonjon maga után. Frizák püspök az első föltételre vonatkozólag a pápára hivatkozott, mint aki e kérdésben a döntő fórum, a második föltételhez maga részéről hozzájárult. A plébánia felállítását és a templom építését most a magyar gör. katolikus országos bizottsága vette a kezébe, a mely e czélból illetőleg »a« jogilag fennálló pátronatusi kötelezettség érvényesítése érdekében lépéseket tesz Debreczen szab. kir. városnál.

* **A vámellenőri állás betöltése.** Nagyvárad város szervezeti szabályrendelete szerint a városi vámok kezelésére a vámfelügyelő és a vámellenőr ügyel fel. A 800 frt fizetés és 100 frt lakbérrel javadalmazott vámellenőri állás már pár év óta betöltetlen. Szó volt róla, hogy ez állás beszüntetésével, egy alszámvevői állást rendszeresítenek. A városi tanács azonban belátta, hogy a vámellenőri állás betöltését fontos okok parancsolják, miért is legközelebb kiírják a pályázatot. A kinevezés a polgármester hatáskörébe tartozik.

* **A katonai gyógykezelési tanfolyam reformálása.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter a honvédelmi és a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg a budapesti m. kir. állatorvosi akadémián, a katonai hallgatók részére létesített két éves tanfolyamot újonnan szervezte s különösen a tantárgyakat s azok előadási óra számát változtatta meg. Az új tanterv szerint a tanítás egyedül a lóra szorítkozik. A tanfolyamon a növendékek minden félévben vizsgálatot tesznek. A tanfolyam szeptember elsején nyílik meg.

* **A krajczár vége.** A m. kir. pénzügyminiszter urnak 40918. számú rendelete folytán közhírét tétetik, hogy az ausztriai értékű 1 azaz egy krajczáros és fél krajczáros réz váltópénz a magánforgalomban csak 1898 évi június hó 30-ig fogadandó el, az állami pénztáraknál és hivataloknál pedig csak 1899. évi december hó 31-ig fogadtatnak el s hogy 1899 évi december hó 31-ike után azok sem név értékben sem anyagi értékük megtérítése mellett többé sem fizetésekként el nem fogadtatnak, sem be nem váltatnak.

* **Halálozás.** Mély részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak fájdalmas szívvel tudják a legjobb férj, atya, após, nagyatya és rokonnak Szilváss Jánosnak 1848—49-iki honvéd folyó hó 24-én, délelőtt 9 órakor, élte 70-ik, boldog házassága 36-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megbo dogult halott földi maradványai f. hó 26-án d. u. 3 órakor fog Pál-u 165-ik sz. alatt levő háznál az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után az olasz-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1898 június hó 24-én. Béke hámvaira. Özv. Szilváss Jánosné szül. Kálly Mária neje. Szilváss Róza férj. Sebestyén Jánosné,

Szilváss József, Szilváss János, Szilváss Mária, Szilváss István gyermekei. Sebestyén János veje. Szilváss Józsefné szül. Gulyás Teréz menyje. Sebestyén Margit, Sebestyén Erzsike, Sebestyén Róza, Sebestyén János unokái.

* **A custozzai csata emléke.** Szépen ünnepelte meg a dicsőséges győzelemmel végződött custozzai csata emlékét tegnap a 39. gyalogezred Nagyváradon állomásozó százada. Az ezred ugyanis részt vett a győztes ütközetben s kivette részét a dicsőségből. Reggel 7 órakor a díszbe öltözött zászlóalj, a József ezred zenekarával kivonult a várból s szent misét hallgattak. — Délben a tiszti Casinó étkező helyiségében díszbéd volt, a melyen lelkes pohárköszöntőket mondtak Ő Felségére s az ünneplő ezredre. Délután a zászlóaljnak pihenője volt.

* **Pályázat egyetemi tanári állásra.** A kolozsvári magy. kir. Ferencz József tudomány egyetem bölcsészeti nyelv- és történettudományi karánál a régészeti tanszékre a válás- és közoktatásügyi miniszter pályázatot hirdet. A pályázati kérvényeket július 31-ig kell benyújtani a kolozsvári egyetem dékáni hivatalához. A pályázati feltételeket a hivatalos lap tegnapi száma közli.

* **Kik akarnak postagyakornokok lenni?** Kereskedelemügyi miniszter a posta távirda és távbeszélőnél betöltendő 108 posta és távirda gyakornokjelölti állásra pályázatot nyitott. Ezen állásokra mindazok pályázhatnak, a kik középiskolát vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet érettségi vizsgával sikeresen végeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta- és távirda igazgatóságok fogják betölteni, számszerint minden igazgatóság tizenkettőt.

A sajátkezűleg írt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények a már közszolgálatban állók által, előjáróságuk a közszolgálatban nem lévők által pedig az illető szolgabíró vagy polgármester útján folyó évi július 31-ig a szerint, a hol a pályázók alkalmaztatást óhajtanak nyerni.

* **Meghalt az összeégett leány.** Részletesen megemlékeztünk arról a borzalmas szerencsétlenségről, a melynek Ujfalusi Margit, dr. Berkovits Ferencz ügyvéd szobaleánya áldozatul esett. Midőn az égő paráztól meggyuladt petroleum az 5 literes bádoggal kannát szétrobantotta s a leány ruhája lángba borult, a szerencsétlen teremtés kifutott az udvarra, de csak egy öreg asszony volt a háznál, aki vajmi kevés segílyt nyújthatott a tűz eloltására. Hogy mennyire ellepte a tűz a szegény leányt, mutatja az is, hogy a falon felfutott vad szőlő is összeperzselődött jókora helyen. A teljesen összeégett leányt a közkórházban azonnal ápolás alá vették, de nem lehetett megmenteni. Tegnap, pénteken délelőtt 11 órakor iszonyu szenvedések után meghalt. Ma temetik.

* **A felső kereskedelmi iskola bizottsága** folyó hó 24-én Hoványi Géza elnöke alatt tartotta első ülését. A bizottsági tagok között megjelentek: *Andrényi Lajos, Farkas Izidor, Fűchsl Mór, Markbreit Sándor, ifj. Moskovits Mór, Fleischacker Gyula, Lévy Zsigmond, Ternyei Antal, id. Ullmann Izidor és Winkler Lajos.*

Hoványi Géza elnök előterjesztését, mely szerint a »Kereskedelmi Csarnok« a felső kereskedelmi iskolát birtokába vette és ügyeinek intézésére külön iskolai bizottságot alakított, tudomásul vették.

Azon indítványát, hogy az iskola átvételére, megnyitására, tandíj és beiratásra vonatkozó és a bemutatott körlevél, illetőleg iskolai értesítés bocsáttassék ki, helyesléssel fogadták.

Ugy a helybeli, mint néhány fővárosi és vidéki hírlapban leendő közzétételre színtén az elnököt kérte fel a bizottság. A működés irányára, valamint a hatáskör keretének megállapítására, a bizottság ügyrend megszerkesztésére kérte fel az elnökséget. Az igazgatói, valamint négy tanári állásra a pályázat meg van hirdetve.

Szóval: a felső kereskedelmi tanintézet, mely immár tulajdonában egy kiváló anyagi és szellemi erővel bíró erkölcsi testület vezetése alatt áll, oly jövőnek néz elébe, mely a legjobb eredménnyel kecsegtet és a »nagyváradai Kereskedelmi Csarnok« működésének új és ideális irányt jelöl ki.

* **Tilalom a Vásározásra.** Kolozs megye alispánja átiratban megküldte Biharmegyének a nem helyben lakó iparosok iparczikkeinek a hetivásárokon való eladásának tilalmáról alkotott pótszabályrendeletét. E szerint Bánffy-Hunyadon idegen iparos a hetivásárook alkalmával nem árulhat.

* **Segédjegyző a »Rendőri Közlöny«-ben.** Beszedits István holdmezővásárhelyi illetőségű segédjegyző szeretett nagy lábón élni, de ehez kevés volt a jövedelme. Hogy uri paszióit tölthesse, valami sikkasztásba keveredett s aztán tovább állott. A nagyvárad kir. törvényszék azonban szeretne vele számolni s ezért országosan körözött a Rendőri Közlönyben. Beszedits István most 40 éves.

* **Meglopott földbirtokos.** Schvarcz Bertalan földbirtokostól tegnap ellopott valaki 100 frtot. A tolvaj a tettét úgy vitte végbe, hogy a fiókot, ahol a pénz állott felfeszítette s az ott talált háromszáz forintból 100 frtot ellopott. A körülményekből úgy látszik, hogy a lopást a viszonyokkal ismerős ember vitte végbe. A rendőrség a feljelentés következtében elfogott egy ott szolgáló cselédleányt Méhesi Rózát, aki ellen sok gyanu merült fel, a leány azonban még ez ideig tagad s a pénzt sem tudták nála megtalálni. A nyomozást folytatják.

SZINHÁZ.

A harmadik Ujházi-est.

Uj alakban láttuk tegnap este a mestert. Bemutatkozott, mint Aron rabbi a *Péntek esté*-ben és bemutatkozott mint *Rabatoul* a *Kölcsönkért feleség*-ben.

Természetes dolog, hogy sokkal jobban tetszett a másodikban, mint az elsőben; de természetes az is, hogy remek alakítást produkált a nagy, nagy művész mind a két szerepben.

Amott csodálatos alakban láttuk; rideg, roppant rideg és komoly zsidó volt. Nagyon is az és nagyon is szertartásos.

Amint a csupa tulzás, csupa pózolás és csupa kottára szedett nagyhangú frázis halmaz — egy felvonás felmutat, az bizony telje a gyöngeségeknek. *Szomori* Dezső impresszionista is, meg nem is. Nagy dolgokat mond el kicsiben, de a tömörség mellett éppenséggel nem őszinte. Tulságosan pózol és éppen ezzel a kothurnus-szerű alaphanggal ront le sokat az apróság értékéből. A *Péntek este* jó színvonalú kísérlet lehet, de bizony sok tudás és igen sok jóakarattal kell ahhoz is, hogy előadói ebben a csöpp szerepekben is unalmasakká ne váljanak. Meséje mindössze annyi, hogy Aron rabbi felesége, *Eszter* (Hatala Gy.) faképnél hagyja, imádójával *Dorbay*-val (Tompá). Péntek este történik a szökés, vasuton be a városba. A kétségbeesett ember megsiratja, de mint pap megátkozta a könnyelmű asszonyt.

A rövid mesét aztán ekszaltált hangú és csodálatosan erőteljes dialogusok fűszerezik. Ilyen csodálatos hangon azonban csak a hisztérikusok beszélnek. Hatalmas, de nem igaz. Sokkal több, mint a mit drámaíró megengedhet magának.

Ujházi mesteri alak volt, prototipusa a puritán papnak és a nagy tudású bölcsnek. Nyugalom komolyság és méltóság volt minden mozdulata. De ismételjük, sajnosan kerestük, hol nyilatkoznék meg benne, a tökéletesen átértett

és színre hozott szerző mellett a való reális alak.

Hatala Györgyike kitűnő volt. Soha jobb szerepet nem játszhatott volna. Ekszaltált, hiszterikus volt, de a mellett finom és rendkívül készültű művésznőt láttunk benne. Nem a szerepe volt rokonszenves, — hanem az ő alakítása volt a rokonszenves. Sokkal több a közönséges színpalhasogatásnál, a mélységes pszichologia nyilvánult meg játékában.

Tompa (Dorbay) dicséretesen óvakodott minden túlzástól és kis szerepében kívánni valót nem hagyott.

Hármuknak szólt a taps és kihívás, két utóbbinak a nyílt színen felhangzott tapsviharban.

A kölcsönkért *feleség* azután szinte elfujta a közönség nyomott hangulatát. Soha joviálisabb, csókolni való nagybácsit nem láttunk, mint *Ujházi Rabatoul*-ja. Beléptével megtapsolták, maszkja remek volt. Játékáért [szüntelen tapsvihar és kihívással tüntettek mellette. Mert hiszen amit józü bonhomióval és keresetlen, aranyos kedélyvel színpadon meg lehet cselekedni ebben a francia izü Próbaházasságban, azt megcselekedte a nagy mester mindnyájunk igaz gyönyörűségére. A tetszés, derült jókedv és a nevetgeték állandóan műsoron volt, még a függöny legördülte után is.

*Patak*y (Rissolin), *Leóvey* (Beautiron) és *Janovics* (Gontran) egyaránt és vállvetve jelskedtek abban, hogy méltó partnerei legyenek az utólérhetlen nagy művészek; és dicséretükre legyen mondva — nem is vallottak kudarcot sehol sem. *Baróti* és *Solti* bizony gyöngék voltak, noha szerepeik éppen nem a gyengék közé tartoznak. Egyébként a többi szereplőkről jobb nem is szólni.

A rendezés ügyes, a darab menete gyors Diszletek kevésbé szépek. A kép pláne mucsai valami volt. A sugó az egyfelvonásosban ideálisan jó, a vigjétékban mesésen hangos volt. Hanem a visító szélvész az becsületére válnék még a rengeteg pampas-oknak is. A bódé zsu-folásig megtelt. Hőség dicséretesen kisebb, mint tegnapeiótt. — i.

Szinkőri hírek. *A lengyel zsidó* — Erek-mann és Chatrian drámája kerül ma szombaton színre Ujházival, a ki Mathis szerepében leg-tartalmasabb művészi alakításainak egyikét mutatja be. A darabban még Baróti I., Laczkó A., Bartos, Janovics, Leóvey, Szentgyörgyi, Tompa és Vendrei játszanak kisebb-nagyobb szerepeket.

Holnap, vasárnap délután félhelyárrakkal *Ludas Matyit* adják a multkor közölt szereposztással. Este a *Falu rosszában* Gonosz bakt-tert játssza *Ujházi*, ki e szerepek annak ide-jén kreálta a budapesti Nemzeti színházban, dicséretre nem szoruló originális művészettel. A többi szerep a régieknél maradt.

TANÜGY.

A zeneiskola ünnepélye. A »Nagyvárad-i Zenekevelők Egyesülete« által létesített és fentartott »Nagyvárad-i Zeneiskola« zárünne-pélye a reál és polgári iskola közös tornacsar-nokában június 26-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor fog megtartatni. Mely ünnepélyre a t. szülők és érdeklődők tisztelettel meghívotnak. A zárünne-pélyre személyenként 20 kr. belépti jegyek váltandók, mely az ünnepély alkalmával a pénztárnál szolgáltat ki. Az ünnepély mű-sora a következő:

1. Volkmann R: »2. Szerenád«, előadják: I. hegedű Fényes Mártha, Láposy Erzsike, Voit Er-vin, Steiner Emil, Kánitz Dávid, Bumbera Imre. II. hegedű: Fohn Ernesztin, Pecsényánszky István, Raffay Ágoston, Kovács Károly, Debreczeni Dezső és Szemes Imre. III. hegedű: Kepes Ferencz, Szeghalmi Sándor, Szemes Sándor, Stern József.

Mély hegedű: Hartmann Adolf, Cellón: Bolemann Aurél, Nagybőgő: Tóth Ferencz, Zongorán: Brün-ner Róbert.

2. Moszkov-zky: »Spanyol Táncz«; zongorán 4 kézre előadják: Polítovszky Gizella és Kassay Matild.

3. Dancla ch: »I. Air Verie« hegedűn előadja: Fényes Mártha.

4. Rossini: »Rondo a Barbier de Sevilla« című operából. Zongorán előadja: Schenker Margit.

5. Mozart: »XVIII. Quartett« előadják: Voit Er-vin, Pecsényánszky István, Hartmann Adolf és ***

6. Magyar dalok. Czimbalmón előadja: Simon Ferencz.

7. Dancla Ch.; »Variatio« op. 109. két he-gedűre: előadják: I. hegedű: Kánitz Dávid, II. he-gedű: Bumbera Imre, kísérik: Debreczeni Dezső. Csibi Mihály, Boleman Adorján, Grenerczy Gyula és Kovács Károly hegedűn; Simon Ferencz czimbal-mon, Boleman Aurél gordonkán és Tóth Ferencz nagybőgőn.

8. Schmitt J: »Salon-polka« zongorán előadja Fuzskó Klotild.

9. Dancla Ch: »Symhonie-Concertante« 2 he-gedűn előadják: Voit Errin és Hartmann Adolf.

10. a) Tosti P: »Meghalni vágyom«, műtál; b) Magyar dalok. Énekli: Lőrincz Riza.

Igazságszolgáltatás.

Az elcsapott előjáró. Egy hét előtt sik-kasztás és csalás büntette miatt tettek föl-jelentést Vesztróczy István volt budapesti kerületi előjáró és kedvese Nagy Ferenczné ellen. Az utóbbi megérezte a fenyegető vesze-delmet és külföldre menekült. Vesztróczy elki-sérte egy darabig s újra visszajött a fővárosba. Itt az a meglepetés várt rá, hogy a vizsgáló bíró elé idézték, a ki hamarosan le is tartó-ztatta. Vesztróczyt meglepte a gyors intézkedés s fellebbezett a letartóztatást kimondó végzés ellen, de a törvényszék vádpanca is helyben hagyta a vizsgálati fogságot elrendelő végzést. Vesztróczy nem nyugodott, tovább fellebbezett végeredmény nélkül, mert a kir. tábla is hely-ben hagyta a törvényszék végzését.

IRODALOM.

— **A magyarországi Katholikus Közép-iskolák Története** című műre hirdet előfize-tést Gyürky Ödön a »Katholikus Pedagogia« szerkesztője.

A magyar haza fenállásának ezredik év-fordulója alkalmából, csaknem minden kath. középiskolánkról jelent meg egy történelmi mo-nografia, melyek megismertetnek az illető inté-zetnek keletkezésével, multjával, működésével.

Van ezen monografiák között nem egy, mely igazán magas színvonalon álló, kivált irodalmi becses bíró történelmi dolgozat. Va-lamennyi pedig nagyfontosságú forrása a ma-gyar kath. középiskolázás történetének, felje-gyezvén az utókor számára azt a páratlan ál-do-zatkésztséget, azt a fáradhatlan buzgalmat, azt a nemes lelkesedést, melyet a magyar kat-holicizmus a multban kifejtett a nevelés, a tanításügy terén, hogy vallásához forrón ra-gaszkodó, hazáját lángolóan szerető, a tudom-ányokban járatos, a kor műveltségéhez alkalmazkodó nemzedékeket neveljen a magyar hazának.

Legnagyobb része azonban ezen monogra-fiáknak csak az iskolai értesítőkből látván napvilágot és mindegyike egy-egy intézet tör-ténetét tárgyalván csupán: a magyar kath. köz-épiskolák történetének egységes képét megsze-rezni belőlük igen nehéz, összes kath. közép-iskoláink történetét megismerni belőlük nehéz feladat, már csak azért is, mert valamennyi összegyűjtése, áttanulmányozása sok nehézséggel jár.

Ez vezetett engem arra, hogy e monogra-fiák valamennyiből kivonatokat készítve, az **összes magyar kath. középiskolák történetét egybefoglaljam** s valamennyi kath. középisko-lánk történetét összesítve terjesszem a közönség elé. A kivonatást részint magam a monogra-fiák írói teljesítették, részint magam végeztem.

Igy jött létre e mű, mely mintegy ötven *ivnyi* terjedelemben összes kath. középisko-lánknak történetét foglalja magában s nagybecsű adalékul szolgál a magyarországi kath. közép-iskolázás történetéhez is. Az egész mű már sajtó alatt van s **szeptember végén** okvetlenül megjelenik. **Előfizetési ára 5 frt**, mely összeget kérem nevemre czimezve: *Budapest, Pál-u. 7. sz. II. em. küldeni.* Budapest, 1898. június 15. *Gyürky Ödön*, a »Kath. Pedagogia« szer-kesztője.

REGÉNY-CSARNOK.

20.

ELŐRE!

Niedegg után fordította: Tátraházi R. P.

Csak még ezt az egy estét akarta Irén közelében tölteni, azután pedig Tóni tanácsát követve nem keresi fel többet.

Beszélt Irénnek, hogy ittléte immár a vége felé közeledik s hogy sohse gondolta volna, hogy Karlsbadot annyira megszereti. Nem csak ismerősöket, hanem rokonokat is talált itten és hogy utóbbi reá nézve, aki egye-dül áll a világban, mennyire megbecsülhetetlen, azt ő, kinek kedves hozzátartozói vannak, fel sem foghatja.

— De mégis — mondotta gyorsan Irén — éppen azért, mert annyira szeretem az enyé-imet, tudom elképzelni, hogy lehet az, ha az embernek nincs senkije, a ki oly közel állana hozzá, mint a szülők, vagy a testvérek. Meny-nyire szeretném, ha anyja élne, kit oly rajon-góan szeretett. Éppen a minap említette atyám, hogy mint kis fiu látta egyszer anyját, de most sem tudja felejtetni ritka megjelenését.

— Érdekes, de szerencsétlen nő volt. Sohse tudta magát a szerény viszonyokba bele-találni és atyám szegényes sorsát elviselhe-tővé tenni.

— Szegény asszony! szölt Irén részvétellel — szegény asszony, de azért gyöngéd asz-zony volt?

— Gyöngéd volt a szenvedélyességig. De a benső nyugtalanság, mely eltöltötte, szerete-tében is nyilvánult. Néha, ha ugy behunyom szememet, ugy érzem, mintha előttem látnám, amint ott tüzes sötét szemével, sáppad arezczal, melyen a szomorúság honol. Gyakran, magá-hoz vont, csókolgatott, mesélt a nagy s szép világról, de a mely előtte örökre zárva van. Folyton arra ösztönzött, hogy nekem ki kell lépni a nagy világba, hogy nagy hirt, nevet és méltóságot szerezzek magamnak. Csak előre fiam: az volt a buzdító szava. Az egyhangu élet, melyre kárhóztatva volt, elviselhetetlen kín volt reá nézve. Mintha ő az olypuszról bu-kott volna a magasból.

Akkor talán, mikor még atyjával élt, — szölt Irén — mennyire vétkezett e nő a saját fián — gondolta magában — midőn kizárólag a dicsőség után való vadászatra irányította minden törekvését; »öznönek« nevezik sokan — saját anyja tette azzá. Mély részvét vett rajta erőt.

— Rosszalja anyám eljárását — szölt Waldheim — hallom a hangjából, mely nem tud hazudni. Anyám rendkívül nagy sulyt fektetett a rangkülöbségre. Hát maga Irén, mi-kép vélekedik e tekintetben?

— Vajjon miért kérdezi ezt éppen tőlem — gondolá. — Nem akarta volna sérteni, annál kevésbé pedig gondolkodásmódját elpalástolni. Igaza volt, mikor azt mondta: Hazugság, tette-tés ismeretlen előtte.

— Mit akar ezzel a kérdéssel Ervin? — kérde egy kicsit habozva. — Talán azt gon-golja, hogy én a névre és rangra mit sem adok?

— Hajlandó vagyok azt hinni — volt a válasz.

— Akkor ugyan téved! A régi név, melyet elődeink hosszú sora nagy tiszteletben viselt, nagy kincs. Ez a név mintegy örökség, melyet nagy tiszteletben kell tartani.

— Akkor hát sohse tudná magát elhatá-rozni, hogy e »nagy kincs«-ről lemondjon? — kérde gunyoson, mialatt erősen figyelte arcát. Hogy mi indította őt e kérdésre, azt ő maga sem tudta magának megmagyarázni.

Iren érezte forró tekintetét és összerezgett, valami különös érzelmek vett rajta erőt, mely eddig ismeretlen volt előtte s mely szívében megindult. Szerelmek volt-e az, mely ellen oly sokáig küzdött s melytől most úgy remegett? Vajjon mit hoz majd számára, örömet vagy bánatot? Lélekzete megakadt, a szó nem akart ajkáról menni, érezte, hogy e válasz döntő lehet egész életére. De hát bármint legyen is, őszinte felelettel tartozott neki és ezt megis akarta adni.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A bécsi tanulók és a király.

Bécs, június 24. (Saját tud. távirata.) Ma a délelőtti órákban impozáns tüntetést rendeztek a bécsi tanulók Ő Felségének. Körülbelül 83,000-en vonultak a Burg-kapuja elé, ahol nevükben Lueger polgármester tolmácsolta az ifjuság rajongó szeretetét császáruk iránt és egyúttal meghívta az uralkodót a tanulóifjuság által rendezendő nagyszabású ünnepélyre.

Ő felsége adott válaszában hangsúlyozta, hogy ritkán fogadott meghívást szivesebben, mint a mait; hiszen népének gyermekei, akik szíve előtt a legdrágábbak, járultak eléje. Óriási üdvözlés kísérte az uralkodó szavait, ki eljövételét megígérte.

Miniszttereink utazása.

Bécs, június 24. (Saját tud. táv.) Bánffy báró miniszterelnök ma reggel, Fejérváry báró honvédelmi miniszter pedig tegnap este ide érkezett. Lukács pénzügyminiszter délután érkezik meg.

A francia kormányválság.

Budapest, június 24. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: A sóviniszta sajtó igen élesen megtámadja Peytralt, mert a hadügyi tárczát nem Cavaignac-nak, hanem Saussier tábornoknak ajánlotta fel.

A „Mária Terézia“ útja.

Budapest, június 24. (Saj. tud. táv.) Kingstonból távirják: A »Kaiserin und Königin Maria Theresia« osztrák-magyar torpedóhajó tegnap ide érkezett. A hajón minden rendben van.

Bartho miniszter nejének balesete.

Budapest, június 24. (Saj. tud. táv.) Párisból távirják: Bartho miniszter tegnap vesinet-i villájának kertjében egy új pisztolylyal próbálövéseket tett. Az egyik golyó visszapattant és Bartho asszonyt a fején megsebesítette. A sebesülés a nagy vérvesztés dacára nem veszélyes.

A törvényhozási ülészak berekesztése.

Fokváros, június 24. (Saj. tud. táv.) A miniszterelnök bejelentette tegnap a parlamentben, hogy a kabinet elhatározta a törvényhozási ülészak berekesztését.

Rablógyilkosság Zirczen.

Budapest, jun. 24. (Saját tud. táv.) Zirczről következő távirat érkezett a főkapitánysághoz:

Ismeretlen fegyveres csavargó e hó 20-án a szent-gáli erdőben rablógyilkos-

ság elkövetése után ismeretlen irányba menekült. A rablógyilkosság részleteiről a szűkszavú távirat egyebet nem mond. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

Bota rendőrelőőr állapota.

Budapest, jun. 24. (Saját tud. táv.) Bota rendőrelőőr élet-halál közt fekszik. Mióta meglőtték szüntelenül mély álomban van.

Rablótámadás fényes nappal.

Budapest, jun. 24. (Saját tud. táv.) Vakmerő rablótámadás történt ma, világos délben a Külső-Váczi-köruton. Két vasöntő suhancz a legélénkebb forgalmu helyen megrohanta H o c g e r Ferenczet, a Vuk féle gyár pénzbeszedőjét. Letepertek. Óráját és több ezer forintot tartalmazó bőrtáskáját elvették tőle s azzal futásnak eredtek. A járókellők és több rendőr üzőbe vették őket; azonban csak a Duna-parton érték utól a két gazembert. Ezek, midőn látták, hogy nem menekülhetnek, kést rántottak. Azonban legyűrték és megkötözvén, átadták őket a rendőrségnek.

Izgalmas sajtóper.

Budapest, jun. 24. (Saját tud. távirata.) Temesvárról sürgönyzik: A Christomannos-Jarinay sajtóperében, a mely késő éjjel ért véget, a tanu kihallgatás folyamán több izgalmas epizód volt. Igy B e r a n Kornél, a kinek több sajtó kéziratát terjesztette be Jarinay, azt jelentette ki a törvényszék előtt, hogy ha ő itt tisztázva nem lesz, főbe lövi magát. Később Ágoston Józsefné közölte a törvényszékkel, hogy tegnap egy ismeretlen ember járt nála Lugoson, a ki nagy jutalmat ígért neki Besan nevében, ha nem megy be Temesvárra tanuzni. Nevét ez az ismeretlen nem akarta megmondani. Közvetlenül ezen tanu után következett Szabó Mari cselédleány kihallgatása, a ki látta, mikor egyesegyedül írta a cikket Jarinay szobájában. A cselédleány reszketve állott a törvényszék előtt s eleinte nem mert vallani. Végre az elnök kérdésére elmondta, hogy a folyosón kétszer is rátámadt dr. Besan Kornél, fenyegetve, hogy agyonüti, ha ellene mer szólni. A tanu ezután olyan zavart feleleteket adott s oly nehezen küzdte le könnyeit, hogy végre maga a védelem állott el kihallgatásától és a leány zokogva hagyta el a tárgyalási termet. Kornis Géza vádló és Fülöpp Béla dr. védő ügyvédek beszédei után az esküdtzék a szerzőség kérdésére 7 szóval 5 ellenében tagadólag feleltek s bár a cikkeknek a vádló asszonyokra sértő voltát szótöbbséggel elismerték, Jarinayt, a kinek szerző volta ki nem derült 8 szóval 4 ellenében felmentették, a vádlókat pedig 500 forint költségben marasztalták el.

KÖZGAZDASÁG.

A borhamisítás meggátlása. A mesterséges borok forgalmának tilalmazásáról szóló törvény minél sikeresebb végrehajtása érdekében a földművelésügyi miniszter újabb intézkedést tett, a mennyiben gondoskodott arról, hogy az említett törvény szigorítása czéljából kiadott újabb rendelet minél általánosabb ismertetése végett népies modorban irt füzetek készüljenek. Ezek közül kettő magyar nyelven 35.000 példányban, egy pedig német, tót román és szerb nyelven is további 15.000 példányban megjelent.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, június 24.

Buza őszre	—	—	—	—	—	8.96
Buza tavaszra	—	—	—	—	—	4.52
Tengeri	—	—	—	—	—	5.08
Rozs őszre	—	—	—	—	—	6.72
Zab őszre	—	—	—	—	—	5.72

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, június 24.

Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	250.3/4
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	253.1/4
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	260.—
Iparbank	—	—	—	—	—	107.—
Budapest közuti	—	—	—	—	—	386.3/4
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	—	1438.3/4
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	631.—
Waggon-kölcsön	—	—	—	—	—	244.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	267.1/2

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1898. június 24-én.

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	—	—	121.25
Magyar koronajárjádék	—	—	—	—	—	98.80
Magyar vasut kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	119.50
Magyar vasut kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	100.25
Magyar keleti vasut államkötvény 107/100	—	—	—	—	—	120.—
Magyar államkötvény 4%	—	—	—	—	—	97.—
Itinés és ok meg a Itinés kavény	—	—	—	—	—	100.25
Horvát-szlávon földművelésügyi kölcsön	—	—	—	—	—	97.75
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	—	158.—
Iszababályozási és szegedi sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	—	139.25
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	101.40
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	149.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	910.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	397.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	360.50
Pá is vista	—	—	—	—	—	362.25
Német birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.80
London viste	—	—	—	—	—	119.90
Páris vista	—	—	—	—	—	47.50
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.77

NAGYVARADI SZINKOR.

Evadberlet 51. szám.

Kisberlet 49. szám

Páratlan.

Páratlan.

Ma szombaton, 1898. június 25-én a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Ujházi Ede vendégfelleléptével.

A lengyel zsidó.

Dráma 3 felvonásban, 5 képben.

Személyek:

Mathis, gazdag kocsmáros és polgármester egy elszá faluban	—	Ujházi Ede.
Christian, csendőrmester	—	Tompa Kálmán.
Falter, öreg polgár	—	Vendrei Ferencz.
Henrik, erdőőr	—	Leővey Leo.
A zsidó	—	Török K.
Törvényszéki elnök	—	Szentgyörgyi I.
ügyész	—	Váradai M.
Delejező	—	Janovics Jenő.
Orvos	—	Ódry Arpád.
Jegyző	—	Bartos Cyula.
Nickel, Mathis szolgája	—	Heltai N.
Catherin, Mathis felesége	—	Laczkó Aranka.
Anette, leánya	—	Baróthy Irma.

Helyárak mint rendszeren.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1898. június 26-án:

Délután 4 órakor, fél helyárakkal:

Ludas Matyi.

Tüneményes énekes bohózat 3 felvonásban.

Este 7 órakor, rendes helyárakkal: bérletfolyamban:

Ujházi Ede ötödik vendégfelleléptével

Falurossza.

Népszimnű dalokkal 3 felvonásban. Irta: Tóth Ede.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva ind.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	V. v.	V. v.	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta			
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta	5 25	1 05
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Mező.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd—Derecske.					
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Derecske—Sáránd.					
Budapest ér.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
												Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	—	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	† 5 7	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.							
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46		
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10		
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyema				Gyema—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	Th. v. sz. sz.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.			
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyema ind.	3 40	2 40			
V.-Velence >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	Ósi >	6 08	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 43			
Felix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 25			
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 56			
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	Körösszeg >	7 02	3 36	Vésztfő >	6 12	5 33			
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	Szakál >	7 39	4 05	Köt >	6 38	6 08			
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 22			
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 04			
Dused >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 19			
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	Köt >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 43			
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztfő >	9 44	5 32	Körösszeg >	8 11	8 18			
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dused >	† 7 55	† 6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33			
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	† 6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 52			
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 10			
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	Gyema ér.	12 45	8 06	Nagyvárad ér.	9 20	9 33			
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva								
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	Érmihályfalva—Nagyvárad.								
Szudrics >	10 27	8 09	—	Felix-Fürdő >	9 40	† 8 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20			
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	—	V.-Velence >	10 01	9 09	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01			
Vaskóh ér.	11 12	8 49	—	Nagyvárad ér.	10 11	9 19	Bihar >	7 44	6 20	Szekelyhid >	6 14	6 46			
Szekelyhid—Margitta				Margitta—Szekelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.			Vegyes v.	Vegyes v.			Vegyes v.	Vegyes v.	
Szekelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20			
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01			
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Bihar >	7 44	6 20	Szekelyhid >	6 14	6 46			
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 00			
Margitta ér.	11 28	9 16	—	Szekelyhid ér. reg.	5 54	6 07	Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 20			
Menetdíj kiban állami vasuton				Fürdő-vonatok.				Menetdíj kiban közúti vasuton							
I. o.	II. o.	III. o.	Szept. 15-ig	Szept. 15-ig	Szept. 15-ig	Szept. 15-ig	Szept. 15-ig	Szept. 15-ig	Szept. 15-ig	Szept. 15-ig	Szept. 15-ig	II. o.	III. o.		
—	—	—	11 27	11 27	11 27	11 27	11 27	Nagyvárad	—	—	—	—	—		
—	—	—	8 07	9 38	11 32	1 08	6 19	Nagyvárad vásártér	6 30	8 10	9 43	11 38	—		
30	15	10	7 50	9 24	11 17	12 54	6 09	Várad-Velenceze	6 46	8 25	10 —	11 53	—		
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	5 56	Rontó	7 01	8 37	10 14	12 05	—		
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	5 52	Püspök-fürdő	7 06	8 42	10 19	12 10	—		
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	5 35	Felix-fürdő	7 22	8 56	10 37	12 26	—		

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent Lszló-nyomda részvénytársaság Nagyváradon.